

فهرست مطالب

۹	.....مقدمه
۱۳	.....بخش نخست: ماهیت مکتب فقهی و مفاهیم مرتبط
۱۳	.....فصل نخست: ماهیت مکتب فقهی
۱۳	.....مبحث نخست: ماهیت مکتب
۱۴	.....گفتار نخست: مفهوم لغوی مکتب
۱۵	.....گفتار دوم: مفهوم اصطلاحی مکتب
۱۵	.....بند نخست: مفهوم مکتب در ابعاد فلسفی، اجتماعی، دینی و انسان شناسی
۱۷	.....بند دوم: مفهوم مکتب در سایر علوم انسانی
۱۹	.....مبحث دوم: ماهیت فقه
۱۹	.....گفتار نخست: مفهوم لغوی فقه
۲۱	.....گفتار دوم: مفهوم اصطلاحی فقه
۲۳	.....مبحث سوم: تعریف مکتب فقهی
۲۸	.....فصل دوم: ماهیت مدرسه فقهی
۳۰	.....فصل سوم: ماهیت دوره فقهی
۳۵	.....بخش دوم: انواع مکاتب فقهی
۳۵	.....فصل نخست: مبانی و عوامل مؤثر در طبقه بندی مکاتب فقهی
۳۵	.....مبحث نخست: دیدگاه نخست
۳۶	.....مبحث دوم: دیدگاه دوم
۵۱	.....مبحث سوم: دیدگاه سوم
۵۲	.....مبحث چهارم: دیدگاه نویسنده (دیدگاه مطلوب)
۵۲	.....گفتار نخست: عنصر زمان
۵۵	.....گفتار دوم: عنصر مکان
۶۴	.....گفتار سوم: سبک و روش فقهی
۶۵	.....فصل دوم: طبقه بندی های مختلف در زمینه مکاتب فقهی
۶۶	.....مبحث نخست: طبقه بندی مکاتب فقهی بر اساس اشخاص
	.....گفتار نخست: تحلیل و ارزیابی دیدگاه های مختلف در زمینه طبقه بندی مکاتب
۶۶	.....فقهی بر اساس اشخاص
۶۶	.....بند نخست: دیدگاه نخست

۶ □ تحلیل و ارزیابی مکاتب فقهی شیعی

- بند دوم: دیدگاه دوّم ۶۷
 گفتار دوّم: شناسایی و تحلیل دیدگاه مطلوب در زمینه طبقه بندی مکاتب فقهی بر
 اساس اشخاص ۶۹
 بند نخست: مکتب فقهی شیخ کلینی، شیخ صدوق و... (مکتب محدثین یا اهل
 الحدیث) ۷۱
 بند دوّم: مکتب فقهی ابن ابی عقیل و ابن جنید (مکتب اصولیان) ۷۳
 بند سوّم: مکتب فقهی شیخ مفید ۷۶
 بند چهارم: مکتب فقهی شیخ طوسی ۷۹
 بند پنجم: مکتب فقهی محقق حلی ۸۳
 بند ششم: مکتب فقهی علامه حلی ۸۵
 بند هفتم: مکتب فقهی شهید اوّل ۸۸
 بند هشتم: مکتب فقهی شهید ثانی ۹۱
 بند نهم: مکتب فقهی محقق کرکی ۹۳
 بند دهم: مکتب فقهی محقق اردبیلی ۹۵
 بند یازدهم: مکتب فقهی وحید بهبهانی ۹۸
 بند دوازدهم: مکتب فقهی محمد حسن نجفی (صاحب جواهر الکلام) ۱۰۲
 بند سیزدهم: مکتب فقهی شیخ انصاری ۱۰۴
 بند چهاردهم: مکتب فقهی آخوند خراسانی ۱۰۸
 بند پانزدهم: مکتب فقهی آیت الله بروجردی ۱۱۰
 بند شانزدهم: مکتب فقهی آیت الله خویی ۱۱۶
 بند هفدهم: مکتب فقهی امام خمینی (ره) ۱۱۹
 مبحث دوّم: طبقه بندی مکاتب فقهی بر اساس مکان ۱۲۴
 گفتار نخست: تبیین و ارزیابی دیدگاه های مختلف در زمینه طبقه بندی مکاتب
 فقهی بر اساس مکان ۱۲۴
 بند نخست: دیدگاه نخست ۱۲۴
 بند دوم: دیدگاه دوّم ۱۲۵
 گفتار دوّم: شناسایی و تبیین دیدگاه مطلوب در زمینه طبقه بندی مکاتب فقهی بر
 اساس مکان ۱۲۶
 بند نخست: مدرسه مدینه منوره ۱۲۸
 بند دوّم: مدرسه کوفه ۱۳۰
 بند سوّم: مدرسه قم و ری ۱۳۳
 بند چهارم: مدرسه بغداد ۱۳۵
 بند پنجم: مدرسه حله ۱۳۷

فهرست مطالب □ ۷

۱۳۹	بند ششم: مدرسه جیل عامل
۱۴۲	بند هفتم: مدرسه اصفهان
۱۴۳	بند هشتم: مدرسه کربلا
۱۴۶	بند نهم: مدرسه نجف اشرف
۱۴۷	بند دهم: مدرسه قم
۱۴۹	مبحث سوم: طبقه بندی مکاتب فقهی بر اساس زمان
	گفتار نخست: تحلیل و ارزیابی دیدگاه های مختلف راجع به طبقه بندی مکاتب فقهی بر اساس زمان
۱۴۹	بند نخست: دیدگاه تقسیم دوره های فقه به دوره متقدمین و دوره متأخرین
۱۵۰	بند دوم: دیدگاه آیت الله دکتر سید حسین مدرسی طباطبایی
۱۵۱	بند سوم: دیدگاه آیت الله هاشمی شاهرودی
۱۵۵	بند چهارم: دیدگاه آیت الله دکتر عمید زنجانی
۱۵۶	بند پنجم: دیدگاه آیت الله سبحانی تبریزی
۱۵۸	بند ششم: دیدگاه عدنان فرحان
۱۵۹	بند هفتم: دیدگاه استاد شهبابی
۱۶۱	بند هشتم: دیدگاه آیت الله مکارم شیرازی
۱۶۲	بند نهم: دیدگاه دکتر گرچی
	گفتار دوم: شناسایی و تحلیل دیدگاه مطلوب در زمینه طبقه بندی مکاتب فقهی بر اساس زمان
۱۶۴	بند نخست: دوره نخست یا عصر تشریح (عصر نبوت)
۱۶۵	بند دوم: دوره دوم یا عصر تفسیر و تبیین (از رحلت پیامبر «ص» تا پایان غیبت صغری)
۱۶۸	بند سوم: دوره سوم یا عصر محدثان (از غیبت کبری تا نیمه اول قرن پنجم هجری قمری)
۱۷۰	بند چهارم: دوره چهارم یا عصر آغاز اجتهاد (آغاز غیبت کبری تا یک قرن و نیم بعد)
۱۷۱	بند پنجم: دوره پنجم یا عصر کمال و اطلاق اجتهاد (دوره شیخ طوسی)
۱۷۲	بند ششم: دوره ششم یا عصر تقلید (۴۶۰ هجری قمری تا اواسط قرن ششم هجری قمری)
۱۷۵	بند هفتم: دوره هفتم یا عصر نهضت مجدد مجتهدان (از زمان ابن ادریس تا قرن ۱۱ هجری قمری)
۱۷۶	بند هشتم: دوره هشتم یا عصر پیدایش مذهب اخباریان (قرن دهم و یازدهم هجری قمری)
۱۷۷	بند نهم: دوره نهم یا عصر نهضت مجدد مجتهدان (قرن دهم و یازدهم هجری قمری)

۸ □ تحلیل و ارزیابی مکاتب فقهی شیعی

- بند نهم: دوره نهم یا عصر جدید استنباط (قرن سیزدهم هجری قمری) ۱۷۹
- بند دهم: دوره دهم یا عصر اجتهاد در سطح عالی ۱۸۲
- بند یازدهم: دوره یازدهم یا عصر مکاتب فقهی معاصر ۱۸۴
- منابع و مأخذ ۱۹۱